

КОНЦЕПЦІЯ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАГІСТРІВ ДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

osvity u suchasnykh vyshchykh navchalnykh zakladakh [Modeling of culturological education in modern higher education institutions]. Herald of the National Academy of Leaders of Culture and Arts. No. 2. pp. 83–86. [in Ukrainian].

6. Natsionalna stratehiia rozvytku osvity v Ukraini na 2012–2021 roky [National Strategy for the Development of Education in Ukraine for 2012–

2021]. *Higher School*. No. 2. pp. 86–96. [in Ukrainian].

7. Shpytalevska, H. R. (2013). Pidhotovka maibutnikh uchyteliv pochatkovykh klasiv do formuvannia u molodshykh shkoliariv zahal'no-kulturnoi kompetentnosti [Preparing future primary school teachers to develop general cultural competence among younger students]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Yalta. 20 p. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 23.12.2019

УДК 378.0011.-051:373.2

DOI:

Людмила Загородня, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дошкільної педагогіки і психології

Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка

КОНЦЕПЦІЯ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАГІСТРІВ ДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

У статті представлено концепцію формування готовності магістрів до забезпечення якості освітнього процесу в закладі дошкільної освіти. Визначено мету, ідею й основні положення концепції. Висвітлено методологічний, теоретичний і технологічний концепти системи підготовки магістрів до забезпечення якості освітнього процесу в закладі дошкільної освіти.

Ключові слова: концепція; готовність магістрів до забезпечення якості освітнього процесу в закладі дошкільної освіти; методологічний концепт; теоретичний концепт; технологічний концепт.

Літ. 12.

Lyudmyla Zahorodnya, Ph.D.(Pedagogy), Associate Professor of the Pedagogy and Psychology Department, Hlukhiv Oleksandr Dovzhenko National Pedagogical University

THE CONCEPT OF FORMING THE MASTERS' READINESS FOR PROVIDING THE QUALITY OF EDUCATIONAL PROCESS IN PRESCHOOL EDUCATION ESTABLISHMENTS

The primary task of the Ukrainian education system is to provide the educational services recipient with qualitative education. The effectiveness of preschool education depends on the qualitative Masters' training, in particular their readiness to ensure the quality of the educational process in a preschool institution.

In the article the concept of forming the masters' readiness for educational process quality assurance in a preschool education institution, structured by methodological, theoretical and technological concepts is presented; its purpose, idea, tasks, main principles and conditions are defined.

According to the methodological bases of developing the content of Masters' training to educational process quality assurance in a preschool education institution, the theoretical and methodological principles which reveal the orientation of preschool education Masters' training and the higher education content at four methodological levels – philosophical, general scientific, specific scientific and methodical – are crucial for its improvement.

In accordance with the theoretical concept the basic definitions, regularities and principles of training are defined. It allows us to investigate the interrelated components (purpose, methodological, organizational, structural and content, process and technological, result and evaluation) and components of the model of Masters' professional training system for quality assurance of educational process in a preschool education institution.

The core of the author's concept is the regularities and principles that are taken into account during the implementing the effective activity of the Masters' system training to ensure the quality of the educational process in a preschool education institution.

According to the technological concept, it is possible to develop, implement and experimentally check the system of Masters' training for quality assurance of educational process in a preschool education institution, in particular its organizational, structural and content, process and technological, result and evaluation components.

Keywords: a concept; Master's readiness to ensure the quality of the educational process in a preschool education institution; a methodological concept; a theoretical concept; a technological concept.

Постановка проблеми. Першочерговим завданням української освітньої системи є забезпечення здобувачів освітніх послуг

якісною освітою. Ефективність дошкільної освіти залежить від якісної підготовки магістрів.

Аналіз основних досліджень і публікацій.

КОНЦЕПЦІЯ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАГІСТРІВ ДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Концептуальні засади підготовки фахівців для дошкільної галузі обґрунтовано в працях Л. Артемової, А. Богуш, Г. Беленької, Н. Гавриш, І Дичківської, Л. Зданевич, Л. Іщенко [5], В. Кушнір, Т. Лесіної [7], Н. Лисенко, В. Ляпунової [8] та інших. Концепції підготовки магістрів й зокрема управлінців розроблено В. Берекою, Л. Воротняк, О. Заболотним, Л. Задорожною-Княгницькою [4], О. Кіршовою, Л. Кліх, В. Луначком та іншими.

Маємо констатувати відсутність системних досліджень проблеми підготовки магістрів до забезпечення якості освітнього процесу в закладі дошкільної освіти. Такий стан справ не сприяє модернізації змісту вищої педагогічної освіти, зокрема ефективності процесу формування готовності магістрів до забезпечення якості освітнього процесу в дошкільному закладі (ГДЗЯОП у ЗДО). Тому означена проблема потребує ґрунтовного аналізу, систематизації, класифікації, теоретичного узагальнення існуючих наукових фактів, методологічних засад, що уможливають розробку концепції формування в магістрів ГДЗЯОП у ЗДО.

Мета статті – схарактеризувати концепцію формування готовності в магістрів ГДЗЯОП у ЗДО в сукупності її методологічного, теоретичного і технологічного концептів.

Виклад основного матеріалу. Концепція (від лат. *conceptio* – сприйняття) – система поглядів на певне явище; спосіб розуміння, тлумачення якихось явищ; основна ідея будь-якої теорії [12, 296].

Концепція – 1. Загальне уявлення або загальний задум, що стосується побудови якогонебудь дослідження або наукової публікації. 2. Система поглядів ученого на що-небудь, його індивідуальний спосіб розуміння яких-небудь фактів, явищ, подій, процесів. 3. Система положень або передбачень, що є гіпотезами і потребують доведення для того, щоб стати науковою, обґрунтованою теорією [9, 186].

Концепція підготовки магістрів до забезпечення якості освітнього процесу в закладі дошкільної освіти (ЗДО) розроблена на основі аналізу сучасних завдань, провідних закономірностей і принципів навчання в закладі вищої педагогічної освіти, що розглядаються в контексті вирішення проблем підготовки фахівців для галузі дошкільної освіти та потреби її вдосконалення відповідно до ідей нової гуманістичної парадигми освіти. Концепція відображає основні цілі сучасної освіти щодо підготовки фахівців спеціальності 012 “Дошкільна освіта”, викликані інтеграцією в європейський освітній простір і визначені соціальним

замовленням. Відповідно до них, підготовка магістрів до забезпечення якості освітнього процесу в закладі дошкільної освіти – це полікомпонентна, динамічна, відкрита система з притаманними їй властивостями, що утворена взаємопов’язаними цільовим, методологічним, організаційним, структурно-змістовим, процесуально-технологічним, результативно-оцінним складниками, які уможливають формування готовності до забезпечення якості освітнього процесу в закладі дошкільної освіти.

Мета концепції – визначити методологічні, теоретичні й технологічні основи функціонування системи підготовки здобувачів другого рівня вищої освіти до забезпечення якості освітнього процесу в закладі дошкільної освіти, спрямованої на підвищення рівня сформованості в магістрів ГДЗЯОП у ЗДО.

Ідея концепції полягає в тому, що система підготовки магістрів до забезпечення якості освітнього процесу в ЗДО – сукупність взаємопов’язаних складників та їх елементів, що утворюють інтеграційну цілісність, спрямовану на формування в магістрів ГДЗЯОП у ЗДО, що має ієрархічну підпорядкованість у структурі, мету, узгоджену із сучасними вимогами до якості підготовки фахівців другого рівня вищої освіти і спрямованість на результат – позитивну динаміку в рівнях сформованості в магістрів ГДЗЯОП у ЗДО.

Розроблення авторської концепції формування в магістрів ГДЗЯОП у ЗДО дозволило виокремити й реалізувати такі **завдання**:

- визначити та обґрунтувати основні методологічні підходи до підготовки магістрів до забезпечення якості освітнього процесу в закладі дошкільної освіти;
- виявити й схарактеризувати основні організаційно-методичні умови ефективного формування в магістрів ГДЗЯОП у ЗДО;
- спроектувати реалізацію системи підготовки фахівців другого рівня вищої освіти до забезпечення якості освітнього процесу в ЗДО у вигляді моделі.

Основними положеннями концепції, що утворюють основу системи підготовки магістрів до забезпечення якості освітнього процесу в закладі дошкільної освіти, ми виділяємо: 1. Освітня євроінтеграція, участь України в Болонському процесі актуалізували проблему якості освіти й викликали необхідність змін у фаховій підготовці, зокрема готовності магістрів спеціальності 012 “Дошкільна освіта” до забезпечення якості освітнього процесу в ЗДО. 2. Недоліком сучасної підготовки фахівців для

КОНЦЕПЦІЯ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАГІСТРІВ ДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

закладів дошкільної освіти є недостатній рівень сформованості в магістрів ГДЗЯОП у ЗДО. 3. Особливої актуальності набуває формування означеної готовності на основі принципів гуманізму, людиноцентризму, дитиноцентризму, студентоцентризму, інтеграції. 4. Суперечності між вимогами сучасного суспільства до якості дошкільної освіти та можливості сучасних магістрів щодо її забезпечення свідчать про необхідність оновлення підготовки у ЗВО, невід'ємним компонентом якої мають стати навчальні дисципліни, в процесі вивчення яких цілеспрямовано формуватиметься в магістрів ГДЗЯОП у ЗДО, збагачення відповідними завданнями програми практики і тематика наукових досліджень. 5. Система підготовки магістрів до забезпечення якості освітнього процесу в ЗДО є складником загальної системи професійної підготовки. Між ними простежується діалектичний взаємозв'язок. 6. Метою системи підготовки магістрів до забезпечення якості освітнього процесу в ЗДО є формування готовності до означеного процесу. 7. Розробка системи підготовки характеризується специфічністю, спрямованістю на комплексне формування компонентів готовності до забезпечення якості освітнього процесу в ЗДО. 8. Формування в магістрів ГДЗЯОП у ЗДО передбачається під час вивчення ними фахових дисциплін, збагачених темами, що спрямовані на формування передусім когнітивно-пошукового компонента означеної готовності. 9. Провідна роль у формуванні в магістрів ГДЗЯОП у ЗДО відведена авторським навчальним дисциплінам “Методика забезпечення якості освітнього процесу в закладі дошкільної освіти” та “Імідж закладу дошкільної освіти”, викладання яких передбачає використання технологій інтерактивного, проблемного й позиційного навчання. 10. Формування діяльнісно-операційного компонента ГДЗЯОП у ЗДО відбуватиметься в умовах квазидіяльності й під час виконання завдань навчально-управлінської практики. 11. Успішність формування в магістрів ГДЗЯОП у ЗДО буде забезпечуватися оптимальним поєднанням навчальної, практичної і наукової діяльності. 12. Система підготовки є динамічною, оскільки її розвиток зумовлюється постійною зміною запитів цільової аудиторії на якість освітніх послуг та стимулюється оновленням соціальних і наукових потреб системи освіти. 13. Підготовка магістрів до забезпечення якості освітнього процесу в закладі дошкільної освіти повинна відображати концептуальні положення фахової підготовки, зокрема: відповідати вимогам логіки й методології

сучасної науки; органічно вписуватися в загальну теорію культури особистості та суспільства; давати можливість окреслювати й розв'язувати різноманітні проблеми забезпечення якості дошкільної освіти.

Концепція ґрунтується на наукових положеннях філософії освіти, педагогічної теорії і практики, закономірностях і принципах навчання, визначає зміст та основні напрями розроблення системи підготовки магістрів до забезпечення якості освітнього процесу в ЗДО і структурована трьома взаємопов'язаними концептами – методологічним, теоретичним, технологічним, які сприяють реалізації провідної ідеї дослідження.

Концепт – сукупність об'єктів, що мають деякі загальні властивості (атрибути); внутрішня, психологічна репрезентація, мисленнєве уявлення про загальні властивості відповідних об'єктів [9, 186].

Концептуальні положення підготовки магістрів спеціальності “Дошкільна освіта” визначені в низці державних документів: Законах України “Про освіту” (2017 р.), “Про дошкільну освіту” (2011 р. зі змінами від 05.09.2017 р.), “Про вищу освіту” (2014 р.), Національній доктрині розвитку освіти, Національній стратегії розвитку освіти України на 2012–2021 роки (2012 р.), Галузевій Концепції розвитку неперервної педагогічної освіти (2013 р.); Концептуальних засадах розвитку педагогічної освіти України та її інтеграції в європейський освітній простір; положеннях “Про державний вищий навчальний заклад освіти”, “Про організацію освітнього процесу у закладах вищої освіти”, “Про організацію виробничої і педагогічної практики”, освітньо-професійних програмах підготовки фахівців спеціальності “Дошкільна освіта”.

Згідно з методологічним концептом визначальними для вдосконалення професійної підготовки магістрів до забезпечення якості освітнього процесу в закладі дошкільної освіти є теоретико-методологічні положення, що розкривають сутність і спрямованість підготовки магістрів дошкільної освіти та зміст вищої освіти на чотирьох методологічних рівнях – філософському, загальнонауковому, конкретно-науковому, методичному. Як зазначає Д. Горський [1, 23], обрані науковцем методологічні підходи визначаються конкретикою принципів, своєрідністю об'єкта і предмета наукового пошуку, сукупністю завдань і засобів дослідження. З цих позицій означений концепт відображає сукупність взаємопов'язаних, взаємозалежних і взаємообумовлених загально-наукових (системний, синергетичний, діяльнісний) та конкретно-наукових (аксіологічний, акмеологічний, компетентнісний,

КОНЦЕПЦІЯ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАГІСТРІВ ДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

особистісний, технологічний) підходів до формування в магістрів ГДЗЯОП у ЗДО [2]. При цьому системний підхід ми розглядаємо як утворювальний, оскільки саме він зумовлює розробку й упровадження моделі підготовки магістрів до забезпечення якості освітнього процесу в закладі дошкільної освіти.

Теоретичний концепт визначає основоположні теорії, концепції, ідеї та поняття, на яких ґрунтується розуміння сутності професійної підготовки в закладах вищої освіти, зокрема підготовки здобувачів другого рівня вищої освіти спеціальності “Дошкільна освіта”, специфіки її цілей і завдань, функцій майбутніх директорів щодо забезпечення якості освітнього процесу в ЗДО. До групи понять, що утворюють нормативне підґрунтя дослідження, ми віднесли: “спеціальність”, “кваліфікація”, “стандарт”, “освітня програма”, “магістр”, “якість освіти”, “директор”, “менеджер освіти”; до понять, що розкривають його сутнісно-змістову сторону, – “освіта”, “освітній процес”, “підготовка”; до термінів, що представляють результат процесу підготовки магістрів до забезпечення якості освітнього процесу в закладі дошкільної освіти – “модель”, “модель формування в магістрів готовності до забезпечення якості освітнього процесу в закладі дошкільної освіти”. Означений концепт дозволяє дослідити взаємопов’язані компоненти (цільовий, методологічний, організаційний, структурно-змістовий, процесуально-технологічний, результативно-оцінний) й елементи моделі системи професійної підготовки магістрів до забезпечення якості освітнього процесу в ЗДО.

Технологічний концепт передбачає розроблення, впровадження й експериментальну перевірку системи підготовки магістрів до забезпечення якості освітнього процесу в ЗДО, зокрема її організаційний, структурно-змістовий, процесуально-технологічний, результативно-оцінний складники.

Ядром авторської концепції виступають закономірності та принципи, врахування яких забезпечує організацію ефективної діяльності системи підготовки магістрів до забезпечення якості освітнього процесу в ЗДО. Нами встановлено, що всі складники означеної системи підготовки підпорядковуються загальнопедагогічним та специфічним закономірностям.

Загальнопедагогічні закономірності (зумовленість змісту освіти соціально-економічними вимогами і можливостями сучасного суспільства та

здобутками національної та світової науки і культури; єдності мети, освітнього процесу та результату; єдність процесів навчання, виховання, розвитку в професійній підготовці фахівців; взаємозв’язок обсягу та якості змісту навчання і виховання тощо) лежать в основі організації та здійснення професійної підготовки фахівців у закладах вищої освіти.

Досліджуючи підготовку фахівців у європейських закладах вищої освіти, зокрема в Прешовському університеті (Словацька Республіка), О. Самойленко виділяє такі специфічні педагогічні принципи: інтеграція; креативність; акмеологічний; фундаменталізація; випереджаючого навчання [11, 77].

Беручи до уваги дослідження, присвячені підготовці фахівців у вітчизняних і зарубіжних ЗВО, основними принципами концепції формування ГДЗЯОП у ЗДО ми визначили такі: *методологічні й загальнопедагогічні*: науковості, доступності, наочності, мотивації, цілісності, активності особистості; *спеціальні*: людиноцентризму, діалогічності, креативності, андрагогічності; *специфічні, згідно з якими реалізується мета підготовки магістрів до забезпечення якості освітнього процесу в ЗДО*: спрямованості на створення якісного освітнього середовища (дитиноцентризму, гуманізації освітнього процесу, полікультурної спрямованості); спрямованості на якість професіоналізму педагогічного колективу (компетентнісний, відкритості до інноваційних процесів, спрямованість на самовдосконалення); спрямованості на якість результатів освітнього процесу (суб’єкт-суб’єктної взаємодії з вихованцями, врахування індивідуальних і вікових особливостей дітей, комунікативної спрямованості, педагогічного оптимізму); спрямованості на саморозвиток магістрантів як майбутніх методистів чи директорів ЗДО (інтегративності, інтерактивності, студентоцентризму, єдності навчальної, практичної й науково-дослідної діяльності в професійній підготовці, співпраці магістратури з відділами освіти і ЗДО) [3].

Новим і наразі актуальним у підготовці фахівців є принцип студентоцентризму. Студентоцентризм – це нова філософсько-педагогічна модель розвитку освіти, за якої студент стає суб’єктом науково-освітньої діяльності в інноваційному ціннісно-культурному середовищі сучасних університетів. Принцип студентоцентризму спонукає заклади вищої освіти збалансувати високий рівень первинної професійної підготовки та вміння самонавчатися з фундаментальною підготовкою, яка дозволяє

КОНЦЕПЦІЯ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАГІСТРІВ ДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

набувати необхідних фахових знань, формує здатність працювати в багатофункціональному, швидкозмінному, інформаційно-технологічному середовищі. Окремим аспектам реалізації принципу студентоцентризму в вищій школі присвячено роботи З. Баранника, А. Бойко, Г. Драйдена, І. Дудко, Л. Червінської, Г. Хоружого та інших.

Згідно з цим принципом передусім необхідно в процесі фахової підготовки застосовувати інноваційні, інтерактивні методи навчання, які будуть спонукати студентів критично мислити і ставати незалежними, самостійними, сучасними, здатними працювати в команді, вболівати за спільний результат, рефлексувати, а на основі об'єктивної оцінки розробляти план професійного самовдосконалення. При цьому особливе значення має розвиток методичної рефлексії: здатність до постійного самоаналізу, виявлення причин своїх успіхів та невдач, що є обов'язковою умовою професійного самовдосконалення [6, 65–69].

Висновки дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямі. Отже, розроблена нами концепція має мету, завдання, ідею, основні положення, структурована трьома взаємопов'язаними концептами й створює основу для моделювання педагогічної системи підготовки магістрів до забезпечення якості освітнього процесу в закладі дошкільної освіти. Подальші наукові розвідки стосуватимуться проєктування означеної моделі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Горский Д.П. Проблемы общей методологии. Москва, 1996. 374 с.
2. Загородня Л.П. Методологічні підходи до формування готовності магістрів до забезпечення якості освітнього процесу в закладах дошкільної освіти. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка*. Серія : Педагогічні науки. 2019. Випуск 3(41). С. 18–27.
3. Загородня Л. П. Принципи формування готовності магістрів до забезпечення якості освітнього процесу в закладах дошкільної освіти. *Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського*. Педагогічні науки. 2018. №3 (62). Т. 2. 370 с. С. 102–107.
4. Задорожна-Княгиницька Л. В. Деонтологічна підготовка менеджерів освіти в університетах: теорія та практика : монографія / за ред. І. В. Соколової. Маріуполь, 2017. 372 с.
5. Іщенко Л.В. Теоретичні і методичні засади підготовки майбутнього вихователя до

формування творчої індивідуальності старших дошкільників: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра пед. наук: 13.00.04. Черкаси, 2016. 40 с.

6. Кушнір В.М. Інноваційна діяльність сучасного педагога в інформаційному просторі: збірник науково-методичних праць / за заг. ред. С.І. Семчук. Умань, 2019. 121 с. С.65–69.

7. Лесіна Т. М. Теоретико-методичні засади професійної підготовки майбутніх вихователів до розвитку соціальних умінь і навичок у дітей передшкільного віку : дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04, 13.00.08 / "Південноукраїнський нац. пед. ун-т ім. К. Ушинського". Одеса, 2019. 540 с.

8. Ляпунова В. А. Теоретичні і методичні засади професійної підготовки майбутніх вихователів до формування толерантності дітей у дошкільних навчальних закладах : дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04, 13.00.08 / Мелітопольський держ. пед. ун-т ім. Б. Хмельницького. Мелітополь, 2017. 490 с.

9. Немов Р.С. Психологический словарь. Москва, 2007. 560 с.

10. Основи методології та організації наукових досліджень: навч. пос. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнктів / за ред. А.Є. Конверського. Київ, 2010. 352.

11. Самойленко О. Кваліфікаційно-компетентнісний підхід до підготовки фахівців у закладах вищої освіти: європейський досвід. *Молодь і ринок*. Щомісячний науково-педагогічний журнал. Дрогобич, 2019. №10 (177). С. 74–78.

12. Словник іншомовних слів/уклад.: С.М. Морозов, Л. М. Шкарапуга. Київ, Наук. думка, 2000. 680 с.

REFERENCES

1. Gorsky, D.P. (1996). *Problemy obshchei metodolohyy* [General methodology problems]. Moscow, 374 p. [in Russian].
2. Zahorodnyia, L.P. (2019). Metodolohichni pidkhody do formuvannia hotovnosti mahistriv do zabezpechennia yakosti osvitnoho protsesu v zakladakh doshkilnoi osvity [Methodological approaches to forming masters' readiness for educational process quality assurance in the preschool educational establishments]. *Bulletin of Oleksandr Dovzhenko Hlukhiv National Pedagogical University. Series: Pedagogical Sciences*. Issue 3 (41). pp. 18–27. [in Ukrainian].
3. Zahorodnia, L.P. (2018). Pryntsyipy formuvannia hotovnosti mahistriv do zabezpechennia yakosti osvitnoho protsesu v zakladakh doshkilnoi osvity [Principles of forming masters' readiness for quality assurance of educational process in preschool educational establishments]. *Scientific Bulletin of*

Sukhomlinsky Mykolayiv National University. Pedagogical Sciences. No.3 (62). Vol. 2. 370 p. pp. 102–107. [in Ukrainian].

4. Zadorozhna-Kniahnytska, L.V. (2017). *Deontologichna pidhotovka menedzheriv osvity v universytetakh: teoriia ta praktyka* [Deontological training of education managers in universities: theory and practice]: monograph / edited by I.V. Sokolova. Mariupol, 372 p. [in Ukrainian].

5. Ishchenko, L.V. (2016). *Teoretychni i metodychni zasady pidhotovky maibutnoho vykhovatelja do formuvannja tvorchoi individualnosti starshykh doshkilnykiv* [Theoretical and methodological bases of training future preschool teacher for forming creative personality of senior preschoolers]. *Extended abstract of Doctor's thesis*. Cherkasy, 40 p. [in Ukrainian].

6. Kushnir, V.M. (2019). *Innovatsiina diialnist suchasnoho pedahoha v informatsiynomu prostori* [Innovative activity of a modern teacher in the information environment]: a collection of scientific-methodical works / general edition by S.I. Semchuk. Uman, 121 p. pp.65–69. [in Ukrainian].

7. Lesina, T.M. (2019). *Teoretyko-metodychni zasady profesiinoi pidhotovky maibutnykh vykhovateliv do rozvytku sotsialnykh umin i navychok u ditei peredshkilnoho viku* [Theoretical and methodical foundations of intending preschool teachers' professional training to the developing social skills and abilities of pre-school children]. *Doctor's thesis*. Kostiantyn Ushinsky South Ukrainian National Pedagogical University. Odessa, 540 p. [in Ukrainian].

8. Liapunova, V.A. (2017). *Teoretychni i metodychni zasady profesiinoi pidhotovky maibutnykh vykhovateliv do formuvannja tolerantnosti ditei u doshkilnykh navchalnykh zakladakh* [Theoretical and methodical foundations of intending preschool teachers' professional training for the forming children's tolerance in the preschool educational institutions]. *Doctor's thesis*. Bohdan Khmelnytsky Melitopol State Pedagogical University. Melitopol, 490 p. [in Ukrainian].

9. Nemov, P.S. (2007). *Psykhologicheskyi slovar* [Psychological Dictionary]. Moscow, 560 p. [in Russian].

10. *Osnovy metodolohii ta orhanizatsii naukovykh doslidzhen* (2010). [Fundamentals of methodology and organizing scientific research]. Textbook manual for students, cadets, postgraduate students and adjuncts / edited by A.Ye. Konversky. Kyiv, 352 p. [in Ukrainian].

11. Samoylenko, O. (2019). *Kvalifikatsiino-kompetentnisnyi pidkhid do pidhotovky fakhivtsiv u zakladakh vyshchoi osvity: yevropeyskyi dosvid* [Qualifying and competent approach to specialist training in higher education institutions: European experience]. *Youth and Market. Monthly scientific and pedagogical journal*. Drohobych, No.10 (177). pp. 74–78. [in Ukrainian].

12. *Slovyk inshomovnykh sliv* (2000). [Dictionary of foreign words] / compiled by S.M. Morozov, L.M. Shkaraputa. Kyiv, Scientific thought, 680 p. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 08.01.2019

“Відкрити в кожній людині творця, поставити її на шлях самобутньої творчої, інтелектуально повнокривної праці – це завдання стає нині першочерговим у практичній роботі”.

*Василь Сухомлинський
український педагог*

“Хто рухається вперед у знанні, але відстає в моралі, той скоріше йде назад, ніж уперед”.

*Аристотель
давньогрецький філософ*

“Якщо ти навчаєш, намагайся говорити коротко, щоб розум слухняний відразу ж зрозумів слова і зберігав їх у пам'яті правильно. Все, що зайве, зберігати розум наш не може”.

*Квінт Гораций
римський поет*

